

Raadsvoorstel

jaar	stuknr. Raad	categorie	agendanr.	Stuknr. B. en W.
2017	RA17.0095	A	5	17/684

Onderwerp:

Toekomstvisie begraven gemeente Emmen

Portefeuillehouder: R. van der Weide

Afdeling: Dorpen en Wijken

Team: Voorbereiding en Coördinatie

M. Schoemakers, telefoonnummer 140591

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit

De 'Toekomstvisie begraven gemeente Emmen' vast te stellen.

Bijlage(n)

1. 'Toekomstvisie begraven gemeente Emmen'.

Stuk(ken) ter inzage

1. Collegebesluit d.d. 31 oktober 2017 en de daarbij behorende stukken.

jaar	stuknr. Raad	categorie	agendanr.	Stuknr. B. en W.
2017	RA17.0095	A	5	17/684

1. Inleiding:

Sinds 2010 is het aantal begravingen op de gemeentelijke begraafplaatsen verder afgenomen. Vanwege deze daling en het effect hiervan op de betaalbaarheid van begraven is in de Kadernota 2016 vastgelegd dat een nieuwe visie uitgewerkt moet gaan worden.

In 2016 heeft een aantal bijeenkomsten plaatsgevonden met het maatschappelijk veld en betrokken ondernemers waarin gevraagd is naar doelen voor de toekomstvisie op begraven in de gemeente Emmen. Daarnaast is onderzoek gedaan naar maatschappelijke ontwikkelingen en beleid van andere gemeentes in Nederland. Dit heeft geresulteerd in de 'Toekomstvisie begraven gemeente Emmen'.

2. Beoogd effect:

Een maatschappelijk gedragen toekomstvisie voor begraafplaatsen met acceptabele kosten voor zowel de inwoners als de gemeente, behoud van kwaliteit en voorzieningen en rekening houdend met de vraag van de maatschappij.

3. Argumenten:

1.1 Een toekomstvisie is noodzakelijk om de begraafkwaliteit tegen acceptabele kosten op een aanvaardbaar peil te houden.

In 2008 heeft de raad uit een aantal scenario's gekozen voor de optie om in nagenoeg alle dorpen te kunnen blijven begraven. In 2010 zijn de uitgangspunten voor de begraafplaatsen door de raad vastgesteld. Een belangrijk onderdeel van deze uitgangspunten was een prognose voor ruimteknip op begraafplaatsen. Sinds 2010 is het aantal begravingen op de gemeentelijke begraafplaatsen echter verder afgenomen. Vanwege deze daling en het effect hiervan op de betaalbaarheid van begraven is in de Kadernota 2016 vastgelegd dat een nieuwe visie uitgewerkt moet gaan worden.

In de voorliggende toekomstvisie is, op basis van maatschappelijke ontwikkelingen, een herijking gemaakt van de keuzes die eerder in 2008 en 2010 zijn gemaakt door de raad.

1.2 De visie is klantgericht

De visie houdt rekening met wensen van inwoners. Bijvoorbeeld door in te springen op wensen voor natuurbegraven, maar bijvoorbeeld door ook maatwerk toe te passen op de individuele begraafplaatsen en de eigenheid daarvan in stand te houden.

1.3. Er is maatschappelijk draagvlak voor de visie

In bijeenkomsten met Erkende Overlegpartners, vrijwilligers op begraafplaatsen, historische verenigingen, kerken, uitvaartondernemers en steenhouwers is om inbreng gevraagd. De in de visie geformuleerde doelstellingen zijn gebaseerd op deze inbreng. Deze doelstellingen zijn:

- Klantgericht
- Behoud van begraafplaatsen verspreid over de kernen
- Behoud van de ruimtelijke kwaliteit en eigenheid van de begraafplaatsen
- Samenwerking met andere partijen
- Acceptabele kosten
- Behoud van historisch erfgoed

1.4 Er is geen maatschappelijk draagvlak voor “sluiting” van begraafplaatsen

Er is geen maatschappelijk draagvlak voor sluiting van begraafplaatsen. Inwoners die begraven willen worden, willen dat bij voorkeur in hun eigen omgeving. In de praktijk levert sluiting van begraafplaatsen ook maar een beperkte besparing op, omdat bij sluiting nog steeds (groen-) onderhoud verricht moet worden. Behoud van begraafplaatsen verspreid over de kernen is daarom het uitgangspunt, zolang daar vraag naar is en de kosten voor inwoners en gemeente acceptabel blijven.

1.5 Maatregelen zijn gericht op acceptabele kosten voor inwoners en gemeente

In 2009 is door de raad besloten dat de tarieven van begraven jaarlijks met tenminste 2% zouden worden verhoogd, zodat in 2021 een kostendekkingsgraad van 100% gerealiseerd zou kunnen worden. In de Kadernota van 2016 is echter afgesproken de tarieven niet langer te verhogen. De tarieven waren op dat moment ten opzichte van 2009 al fors gestegen met 38%, waardoor de gemeente Emmen tot de gemeentes met de hogere tarieven behoorde. Sindsdien is op de tarieven alleen een indexering toegepast. Het behalen van kostendekking door middel van verhoging van de tarieven is in de visie losgelaten. De tarieven zullen alleen jaarlijks geïndexeerd worden en zo mogelijk, afhankelijk van eventuele te realiseren kostenbesparingen, verlaagd worden. De kosten zullen voor inwoners daarmee acceptabel blijven.

Daarnaast blijft het streven naar kostendekking bestaan om de kosten voor de gemeente ook acceptabel te houden. Door maatwerk toe te passen, groenonderhoud anders te organiseren en op onderdelen te besparen op het begraafproces zal gekeken worden of kosten bespaard kunnen worden. Dit zal niet ten koste gaan van de kwaliteit van het begraven en het beheer op de begraafplaatsen.

1.6 Cultureel erfgoed moet bewaard blijven

In de visie wordt ruimte gemaakt voor het in kaart brengen en behoud van historische graven. Hierbij zal de eigenheid van de historie per dorp en begraafplaats meegenomen worden.

1.7 De raad stelt de kaders van de toekomstvisie op begraven vast.

Het vaststellen van beleidskaders is een primaire taak van de raad op grond van de Gemeentewet.

4. Kanttekeningen:

1.1 Het openhouden van de bestaande begraafplaatsen is kostbaar

Met het openhouden van de 14 bestaande begraafplaatsen verspreid over de gemeente zijn aanzienlijke kosten gemoeid. Daar staat tegenover dat met het sluiten van de huidige begraafplaatsen nog steeds het groen onderhouden moet worden. Bovendien is het sluiten van begraafplaatsen ook een lange termijn oplossing omdat hier jaren mee gemoeid zijn.

1.2 Op het openbare gedeelte van begraafplaats de Wolfsbergen zal op termijn niet meer begraven worden

Het beleid ten aanzien van begraafplaats de Wolfsbergen, vastgesteld door het college op 10 juni 2002 (nr. 02/442), blijft in stand. In dit besluit is bepaald dat bewoners van Emmermeer/Emmen Oost, voor zover daar nog ruimte is, in een aangewezen deel van blok 4 kunnen worden begraven. Andere bewoners uit Emmen zijn aangewezen op het begraafpark Oeverse Bos. Daarmee is er op termijn geen ruimte meer op begraafplaats de Wolfsbergen om te begraven. Het katholieke gedeelte van de Wolfsbergen blijft wel open en waar nodig zullen graven, waarvan de rechten verlopen zijn, in overleg met nabestaanden geruimd worden om ruimte voor nieuwe graven te maken.

1.3 Het natuurbegraven kan ook aan de markt gegund worden

Er zijn in Nederland een aantal externe partijen die een natuurbegraafplaats exploiteren. Zo'n partij zou ook in de gemeente Emmen een natuurbegraafplaats kunnen gaan inrichten. Dit betekent echter dat er nog een begraafplaats bij komt. Daarbij bestaat de kans dat een natuurbegraafplaats concurreert met de reguliere begraafplaatsen. Dit zou kunnen betekenen dat de kosten voor het gemeentelijk begraven ten opzichte van de baten zouden stijgen. Wij willen daarom verkennen of we op een aantal van onze begraafplaatsen een plek kunnen inrichten voor het natuurbegraven. Mogelijk stijgen daardoor de baten van het begraven, waardoor het begraafproces betaalbaar blijft voor de gemeente en daarmee ook voor haar inwoners. Ook komt zij daarmee tegemoet aan wensen van inwoners die zowel in hun eigen

omgeving als op een natuurlijke manier begraven willen worden.

1.4. De werkzaamheden van vrijwilligers worden door de gemeente gecoördineerd.

De werkzaamheden van de vrijwilligers zullen gecoördineerd worden door de gemeente. Dit houdt in dat regelmatig overleg plaatsvindt waarbij, rekening houdend met de wensen van vrijwilligers, afspraken over de werkzaamheden worden gemaakt. De werkzaamheden van vrijwilligers zijn met name gericht op de "plus"-werkzaamheden, waar de beheerder normaal gesproken niet aan toe komt, bijvoorbeeld extra groenonderhoud, verfraaien van de begraafplaats of het opknappen van oude graven. De gemeente waakt er voor dat het reguliere begraafproces niet verstoord wordt en dat er rekening gehouden wordt met de rechthebbenden van de graven.

5. Financiën:

Onderdeel van de visie is het nader uitwerken van plannen voor onder andere (groen)beheer, ruiming, en maatwerk in de uitvoering per begraafplaats. Eventueel komt uit deze plannen de wens voort om (structureel of eenmalig) extra middelen beschikbaar te stellen. Deze inzet van extra middelen zal aan de raad voorgelegd worden via het kadernota- en begrotingsproces. Uitgangspunten zijn hierbij het streven naar kostendekkendheid en acceptabele kosten van begraven voor inwoners.

6. Uitvoering:

Na vaststelling door de raad zullen de bij de totstandkoming betrokken partijen met een brief op de hoogte gesteld worden van de toekomstvisie.

Om de doelstellingen te kunnen realiseren is het de bedoeling de komende periode verder uitwerking te geven aan de volgende maatregelen:

1. *Organiseren periodieke bijeenkomsten met het maatschappelijk middenveld;*
2. *Verkennen mogelijkheden voor nieuwe producten;*
3. *Vereenvoudigen tarieven;*
4. *Verbeteren communicatie naar de verschillende partijen;*
5. *Per begraafplaats opstellen van een uitvoeringsplan met een locatiegerichte aanpak*
6. *Opstellen van een ruimingsbeleid;*
7. *Digitaliseren informatie over graven (locatie en gegevens rechthebbenden);*
8. *Opstellen (groen-)beheerplan per begraafplaats;*
9. *Opstellen actief vrijwilligersbeleid;*
10. *De gemeente maakt in haar begrotingsopbouw onderscheid tussen het begraafproces en de parkfunctie (groenproces) en rekent een groter deel van de onderhoudslasten toe aan het groenproces;*
11. *Hanteren gelijkblijvende en indien mogelijk dalende tarieven;*
12. *In beeld brengen welke graven en/of grafbedekkingen de gemeente bijzonder vindt vanwege hun cultuur-historische waarde . Beleid ontwikkelen waarin het onderhoud van de aspecten van de cultuur-historische waarden niet drukken op de kosten van het begraafproces.*

Bovenstaande maatregelen worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan.

De uitkomst van de uit te voeren maatregelen zullen, waar nodig, opgenomen worden in een nieuwe beheersverordening en tarievenlijst en aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. Het splitsen van de kosten groenonderhoud en begraven is al doorgevoerd in de begroting van 2018.

Concreet start de gemeente in de winter van 2017 met het vernieuwen van de padenstructuur op de begraafplaats in Nieuw-Amsterdam. De beheerplannen van de overige begraafplaatsen met daarin ook een prioritering, zullen in de eerste helft van 2018 gereed zijn. De uitvoering zal vervolgens gestuurd worden door de beschikbare gelden. Zo is voor het ruimen van graven jaarlijks 20.000 Euro beschikbaar. In Zwartemeer bijvoorbeeld wordt in het voorjaar van 2018 gestart met het ruimen van een aantal vervallen grafmonumenten.

In mei 2019 zal een tussentijdse evaluatie plaatsvinden van de te realiseren doelstellingen en aan de raad ter kennisname aangeboden worden.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 31 oktober 2017.

Burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

I.A.A. Oostmeijer-Oosting

H.F. van Oosterhout

Jaar	stuknr. Raad	categorie	agendanr.	stuknr. B. en W.
2017	RA17.0095	A	5	17/684

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.31 oktober 2017, B&W nummer: 17/684;

besluit:

De ‘Toekomstvisie begraven Gemeente Emmen’ vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 14 december 2017.

de griffier,

de voorzitter,

H.D. Werkman

H.F. van Oosterhout